

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

21 iunie 2023

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție
în componență:

Președinte Ion Guzun,
Judecători Sergiu Daguța, Ghenadie Eremciuc,

a examinat, în camera de consiliu, fără citarea părților, admisibilitatea în principiu a recursului ordinar, împotriva sentinței din 04 mai 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău și deciziei din 22 iunie 2015 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, declarat de avocatul Ivan Talpiș, în numele inculpatului

Hîncota Gheorghii XXXX.

	<i>Termenul de examinare:</i>
<i>instanța de fond:</i>	<i>05.04.2013 - 04.05.2015,</i>
<i>instanța de apel:</i>	<i>22.05.2015 - 22.06.2015,</i>
<i>instanța de recurs:</i>	<i>21.02.2023 - 21.06.2023.</i>

Asupra recursului menționat, Colegiul penal

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința din 04 mai 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, Hîncota Gheorghii a fost condamnat în baza art. 191 alin. (4) Cod penal la 8 ani închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, de la reținere, cu includerea perioadei arestării preventive și arestării la domiciliu de la 05.03.2013 până la 21.09.2014.

De la inculpat s-a încasat în beneficiul „Xxx” SRL prejudiciul material în sumă de 76.234,22 lei.

2. Instanța de fond a constatat că în perioada de timp a lunilor ianuarie-februarie 2013, inculpatul Hîncota Gheorghii, activând în calitate de magazioner, în baza contractului individual de muncă nr. xxx din 10.10.2011, la „Xxx” SRL, situat în mun. Chișinău, or. Xxx, str. Xxx, urmărind scopul însușirii ilegale în

proporții mari a bunurilor altei persoane, încredințate în administrare, acționând cu intenție directă, folosindu-se de situația de serviciu și fără a lua în calcul că se află în prezența unui contract de răspundere materială deplină pentru neasigurarea integrității bunurilor și altor valori, a însușit ilegal din magazinul-depozit cer aparține „Xxx” SRL, carne de pasăre în cantitate de 2396,09 kg., astfel că potrivit actelor de inventariere a stocurilor din 11 februarie 2013 și a actelor contabile, să se stabilească că părții vătămate „Xxx” SRL i s-a cauzat o daună materială considerabilă, în sumă de 76.234,22 lei.

Instanța a reținut că, în temeiul art. 321 alin. (2) pct. 1), (6) Cod de procedură penală, cauza a fost judecată în lipsa inculpatului, procurorul prezentând probe verosimile că acesta se sustrage de la judecată, totodată, fiind stabilit că el inițial s-a prezentat în instanța de judecată, însă nu a participat la judecarea cauzei în fond.

Inculpatul a indicat că, în împrejurările în care cheile de la depozit s-au aflat inclusiv la Pascari Dumitru și Ropot Igor, fiind transmise acestora la indicațiile lui Lavric Marin, nu se consideră vinovat de delapidarea stocului de carne, la depozit având acces liber și alte persoane.

Totodată, vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate a fost dovedită integral prin declarațiile reprezentantului părții vătămate, ale martorilor și probele scrise, anexate la materialele cauzei, apreciate prin prisma admisibilității, pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, acțiunile lui urmând a fi încadrate în baza art. 191 alin. (4) Cod penal, ca delapidarea averii străine, adică *însușirea ilegală a bunurilor altei persoane, încredințate în administrarea vinovatului, săvârșită cu folosirea situației de serviciu, în proporții mari.*

La stabilirea pedepsei, instanța a ținut cont de prevederile art. 7, 61, 75 Cod penal, că inculpatul a comis o infracțiune gravă, că nu au fost identificate circumstanțe atenuante, cea agravantă fiind săvârșirea infracțiunii cu folosirea încrederii acordate, concluzionând că pedeapsa cu 8 ani închisoare va avea drept scop restabilirea echității sociale, corectarea acestuia și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni. Or, o pedeapsă mai blândă nu va asigura atingerea scopului pedepsei penale, deoarece inculpatul, cunoscând despre existența unui dosar penal pornit în privința, nu s-a prezentat în ședința de judecată, iar aceste împrejurări impun concluzia că nu a conștientizat cele săvârșite și prezintă un pericol social ridicat.

3. Avocatul Vasile Gantea a declarat apel, solicitând casarea sentinței și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpatul să fie achitat.

Apelantul a invocat că sentința de condamnare este ilegală și neîntemeiată, or, probele administrate nu demonstrează că inculpatul este autorul faptei, acesta urmând a fi achitat pe motiv că acțiunile lui nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii incriminate.

A mai invocat că la examinarea cauzei, instanța de fond a încălcat prevederile art. 8 alin. (3), 24 alin. (3), 389 Cod de procedură penală, nefiind probat că inculpatul a sustras, a însușit ilegal bunurile altei persoane, învinuirea înaintată urmând a fi fondată pe probe concludente și pertinente.

4. Potrivit deciziei din 22 iunie 2015 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, *pronunțată integral la 17 iulie 2015*, apelul a fost respins, ca nefondat.

Instanța de apel a judecat cauza în lipsa inculpatului, în privința căruia a fost intentat dosar de căutare, fiind întreprinse toate măsurile în vederea asigurării prezenței lui în ședința de judecată.

Astfel, instanța de apel a statuat că instanța de fond a respectat prevederile art. 101 Cod de procedură penală, a verificat complet, sub toate aspectele și în mod obiectiv circumstanțele cauzei, a dat probelor administrate o apreciere legală din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității, veridicității și din punct de vedere al coroborării lor, corect încadrând acțiunile inculpatului pe art. 191 alin. (4) Cod penal.

Probele administrate demonstrează că inculpatul a comis infracțiunea prevăzută la art. 191 alin. (4) Cod penal, fiind întrunite elementele infracțiunii incriminate, împrejurări în care argumentele invocate în apelul apărării nu și-au găsit confirmarea.

Nerecunoașterea vinovăției de către inculpat nu echivalează cu achitarea acestuia, fiind prezentate probe ce dovedesc săvârșirea infracțiunii incriminate, poziția acestuia fiind apreciată că o metodă de apărare, făcută cu scopul de a se eschiva de răspundere penală.

Iar afirmațiile apărării că instanța de fond nu s-a expus asupra tuturor motivelor invocate în susținerea faptului că acțiunile inculpatului nu întrunesc elementele infracțiunii incriminate, nu s-au justificat, fiind combătute prin probele administrate, care demonstrează cert vinovăția acestuia.

5. La 13 februarie 2023 avocatul Ivan Talpiș, în numele inculpatului, declară recurs ordinar, în care solicită repunerea în termen, casarea hotărârilor adoptate, și dispunerea rejudecării cauzei în instanța de fond.

Recurentul invocă faptul că hotărârile au fost emise în lipsa inculpatului, nefiindu-i aduse la cunoștință, or, fiind plecat peste hotare nu a cunoscut despre adoptarea lor și solicită repunerea în termenul de declarare a recursului care a fost omis.

Totodată, acuzarea nu a prezentat dovezi clare pentru a demonstra vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii incriminate, nefiind întrunită latura obiectivă și obiectul infracțiunii.

Or, nu a fost demonstrată sustragerea cărnii, iar faptul că prin inventariere nu s-a depistat o anumită cantitate de carne, nu dovedește că aceasta a fost sustrasă.

Mai mult, în cazul în care partea vătămată a indicat că a fost încheiat un contract de răspundere materială deplină cu inculpatul, lipsa mărfii în urma inventarierii constituie temei de adresare în instanța de drept civil cu o cerere privind repararea prejudiciului.

În drept, recursul se întemeiază conform prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 4), 5), 6), 8), 9), 12), 13), 16) Cod de procedură penală.

6. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosarul cauzei și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel.

Însă, conform art. 422 Cod de procedură penală, termenul de recurs este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei. Potrivit art. 231 alin. (3), (5) Cod de procedură penală, la calcularea termenelor pe zile nu se ia în calcul ziua de la care începe să curgă termenul, nici ziua în care acesta se împlinește. Dacă ultima zi a unui termen cade într-o zi nelucrătoare, termenul expiră la sfârșitul primei zile lucrătoare care urmează. Conform art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen. În corespundere cu art. 418 alin. (1), 338 alin. (2)-(4), 340 alin. (1) Cod de procedură penală, instanța de apel pronunță public dispozitivul hotărârii, fapt despre care se consemnează în procesul-verbal. Hotărârea motivată se pronunță la fel public, în termen de până la 30 de zile. Copia de pe hotărârea motivată se înmânează participanților prezenți la ședința de judecată. Participanților care nu s-au prezentat în ședința de judecată li se expediază, în termen de 3 zile, copia de pe hotărârea motivată.

Sub acest aspect se atestă că, conform procesului-verbal al ședinței de judecată, instanța de apel a pronunțat dispozitivul deciziei la 22 iunie 2015, în lipsa inculpatului, anunțat în căutare, dar în prezența apărătorului acestuia, avocatului Vasile Gantea, comunicând că decizia motivată va fi pronunțată la 17 iulie 2015, fapt realizat la această dată și consemnat în respectivul proces-verbal al ședinței de judecată, în lipsa acestora, iar potrivit scrisorii din 20.07.2015, fiindu-le expediată copia deciziei motivate (*vol. III, f.d. 167-173, 189, pct. 4. din decizie*).

Deci, decizia atacată a fost pronunțată în condițiile legii la 17 iulie 2015, iar termenul de 30 zile pentru depunerea recursului ordinar a expirat la sfârșitul zilei de 17 august 2015.

Totodată, recursul ordinar al avocatului a fost înregistrat la Curtea Supremă de Justiție la 13 februarie 2023, adică este declarat peste termenul prevăzut de lege (*vol. IV, f.d. 16, 17, pct. 5. din decizie*).

Alte informații cu privire la data depunerii recursului respectiv în instanța de recurs nu există nici în dosar și nici în recursul nominalizat.

Este de menționat că art. 422 Cod de procedură penală nu prevede repunerea în termen a recursului ordinar, nicio altă procedură legală de a calcula termenul de recurs decât de la data pronunțării deciziei motivate, iar art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală prescrie expres că în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.

Prin urmare, durata termenului de declarare a recursului este stabilită prin lege. Acest termen este absolut, are un caracter imperativ și fatal, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita respectiva cale de atac.

Astfel, solicitarea repunerii în termen și mențiunea recurentului că: *„hotărârile au fost emise în lipsa inculpatului, nefiindu-i aduse la cunoștință, or, fiind plecat peste hotare, nu a cunoscut despre adoptarea lor și solicită repunerea*

în termenul de declarare a recursului care a fost omis”, este lipsită de orice suport legal (pct. 5. din decizie).

Conform jurisprudenței CtEDO, omisiunea de a respecta termenul de depunere a recursului, nu este oarecum justificată, or, părțile urmau să se intereseze de soarta dosarului, având obligația de a întreprinde toate măsurile necesare, (cauza *Van Harn versus Germany*, nr.7557/03 din 11 septembrie 2007, cauza *Ghinea versus Moldova* din 26 iunie 2012), de a proteja drepturile inculpatului de acces la instanță, inclusiv și de a depune în termen legal cererea de recurs, fapt ignorat de către recurent, ce în consecință, s-a soldat cu omiterea termenului de declarare a recursului.

O astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul art. 6 din CEDO, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

Potrivit art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs decide inadmisibilitatea recursului înaintat în cazul în care se constată că acesta este declarat peste termen.

Astfel, odată ce este declarat peste termen, recursul ordinar urmează a fi declarat inadmisibil.

7. În conformitate cu art. 431 alin. (1), 432 alin. (1), (2) pct. 2), alin. (3) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

d e c i d e:

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Ivan Talpiș, împotriva deciziei din 22 iunie 2015 a Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău, în privința inculpatului Hîncota Gheorghii Xxxx, deoarece este declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la 12 iulie 2023.

Președinte

Ion Guzun

Judecători

Sergiu Daguța

Ghenadie Eremciuc